

DZIENNIK BERLIŃSKI

Adres Redakcji i Administracji:
BERLIN W. 35 Potsdamerstr. 61
Telefon: 21 4246

Pocztowe Konto czekowe: Berlin NW. 7 nr. 4205

wychodzi codziennie
(prócz niedziel i świąt)

EKSPEDYCJA: „Naród“, Herne, Bahnhofstr. 76-78

Cena abonamentu na pocztę miesiąc 2,21 rmk
Wysyłka pod opaską w Niemczech 2,75 mk. mies.
Zamówienia u listonosza najpóźniej do
25-go każdego miesiąca
Obecnie obowiązuje cennik ogłoszeń nr. 4

Rok XLIV

Piątek, dnia 4 listopada 1938 r.

Nr. 254

Układ angielsko-włoski wchodzi w życie

Ambasador brytyjski w Rzymie, lord Perth, zawiadomił ministra Ciano o decyzji brytyjskiej rady ministrów w sprawie wejścia w życie układów włosko-angielskich.

W ten sposób zakończył się między dwoma mocarstwami konflikt, który miał olbrzymi wpływ na ukształtowanie się stosunków w Europie, który omal nie doprowadził do wojny światowej. Powstało z niego nowe imperium, zmieniające nie tylko mapę Atryki, ale i układ sił na morzu Śródziemnym, którego opowanie jest równie istotne dla władania światem jak w starożytności, choć z innych już przyczyn. Bowiem gdy dawniej było ono celem samo w sobie, obecnie jest kluczem kolonii, zarówno atrykańskich, jak azjatyckich.

Doniosłość tych przemian była właśnie powodem tak długiego ociągania się Anglii przed ich uznaniem. Wielokrotnie podejmowane przez mężów stanu obu krajów próby uregulowania wzajemnych stosunków, natrafiały na sprzeciw opinii wielkobrytyjskiej, niechęcej się pogodzić z faktem powstania nowej potęgi.

Trzeba było dopiero niezmiernych wysiłków premiera Chamberlaina i bezpośredniej groźby na innym froncie, by Londyn zdecydował, że listy uwierzytelniające przyszłego ambasadora brytyjskiego w Rzymie będą adresowane do „króla Italii i cesarza Etiopii“.

Wejście w życie układu angielsko-włoskiego z 16 kwietnia br. wiąże się ściśle z problemem hiszpańskim.

Dojście do porozumienia było o tyle ułatwione, że Londyn zachowuje ścisłą neutralność zarówno w stosunku do rządu w Barcelonie jak i do rządu w Burgos. Pragnieniem jego jest utrzymanie dobrych stosunków z przyszłą Hiszpanią niezależnie od jej koloru. Zrezygnować z tego postulatu Anglia nie może. Gibraltar musi się opierać o przyjazne zaplecze. W tym wypadku kolor mocno czerwony byłby dla Anglii gorszy jeszcze od czysto białego sztandaru. To też każdy przyszły rząd hiszpański może liczyć na szeroką współpracę ekonomiczną i finansową Londynu.

Już dają się odczuć skutki odprężenia włosko-angielskiego.

Wycotanie części ochotników cudzoziemskich, a przede wszystkim wstrzymanie dostaw materiałów wojennych na półwysep Iberyjski miało zasadniczy wpływ na działania wojenne. Od dłuższego czasu obie strony zadawały się drobnymi wypadami pozabawionymi strategicznego znaczenia.

Przejawia się też zmęczenie długotrwałą wojną. Wraz z nim maleje nienawiść społeczna leżąca u źródła obecnego konfliktu. Dochodzą do głosu uczucia zagubione dotychczas w morzu krwi.

Oto w Barcelonie po raz pierwszy od rozpoczęcia wojny odbył się katolicki pogrzeb. Po odbyciu w kaplicy baskijskiej nabożeństwie, głównymi ułtami przeciągnął kondukt żałobny, odprowadzający na cmentarz ciało kapitana Vicenta Eguia Sagarduy, poległego

Ustalenie nowej granicy pomiędzy Polską a Słowacją i Czechami

Mieszane komisje delimitacyjne zakończą prace do 15 b. m. na Śląsku
i 30 b. m. — w Słowacji

PRAGA. — Ogłoszono tu następujący oficjalny komunikat rządów polskiego i czesko-słowackiego w sprawie ratyfikacji granicy polsko-czesko-słowackiej:

„Noty wymienione między rządami Rzeczypospolitej Polskiej i czesko-słowackim w dniach 30 września i 1 października 1938 r. pozostawiały pewne zagadnienia nierozstrzygnięte. Przekazano je dalszemu porozumieniu między obydwoma państwami.

Rokowania, prowadzone w tym celu między dr. Chvalkovským, min. spr. zagr.

republikki czesko-słowackiej a posłem Rzeczypospolitej w Pradze min. Papee, zakończono dnia 1 listopada br. przez nową wymianę not, która tym razem wyczerpała kwestię nowej linii granicznej między Rzeczypospolitą a republiką czesko-słowacką. Mieszane komisje delimitacyjne, złożone z fachowców, ustanowią tę linię graniczną w terenie. Prace ich zakończone będą 15 bm. na Śląsku i 30 bm. w Słowacji, bezpośrednio poczym dojazd do obsadzenia nowoustanowionych granic“.

P. Prezydent Rzplitej na uroczystości

poświęcenia odbudowanego kościoła romańskiego z XII w.

SPALA. — W Inowłodzu koło Spaly odbyła się podniosła uroczystość, którą zaszczylił swą obecnością P. Prezydent Rzeczypospolitej wraz z małżonką, poświęcenia nowoodbudowanego romańskiego kościoła królewskiego św. Idziego.

— Jak wykazują dokumenty, dotyczące tej prastarej świątyni, ufundował ją król Władysław Herman przed rokiem 1102 w dziękczynieniu po przyjściu na świat syna Bolesława, późniejszego króla Bolesława Krzywoustego.

Wiedeńska konferencja arbitrażowa

WIEN. — Konferencja arbitrażowa toczyła się w byłym cesarskim pałacu.

Min. Ribbentrop przybył już w wtorek o godz. 18.30 do Wiednia z Monachium.

Delegacja włoska zamieszkała w „Imperialu“. Na jej czele stoi hr. Galeazzo Ciano, minister spraw zagranicznych, któremu towarzyszy wielu wyższych urzędników włoskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, oraz posłowie włoscy z Budapesztu i Pragi hr. Vinei i p. Franzoni.

W skład delegacji węgierskiej, której zarezerwowano apartamenty w „Brystolu“ wchodzi pp.: Koloman Kanya, minister spraw zagranicznych, Paweł Teleki, minister oświaty, hr. Stefan Cgaky, sekretarz generalny węgierskiego M. S. Z. oraz posłowie węgierscy z Rzymu i Pragi baron Villani i p. Wettstein.

Delegacja czesko-słowacka, która zamieszkała w Grand Hotelu ma skład następujący: p. Franciszek Chwalkowski, minister spraw zagranicznych, p. Iwan Krno, sekretarz generalny praskiego M. S. Z., ks. Józef Tiso, premier Słowacji oraz pop Wołoszyn, premier Rusi Podkarpackiej.

Konferencja zakończyła się w środę wieczorem. Objęto restrytuowane terytoriów przez wojska węgierskie, rozpoczęcie się już w końcu bieżącego tygodnia. Od wczoraj toczą się w Bratysławie techniczne rozmowy na ten temat pomiędzy delegatami wojskowymi Węgier i Czecho-Słowacji. Na czele delegacji węgierskiej stanął plk. sztabu głównego Andorka, na czele delegacji czesko-słowackiej gen. Vjest.

Rekonstrukcja gabinetu prem. Daladier

Ustąpienie ministra finansów wobec rozbieżności poglądów

PARYŻ. — Debata gabinetu nad sprawą dekretów finansowych, gospodarczych i społecznych, które miały przyczynić się do naprawy sytuacji go-

spodarczej i finansowej Francji doprowadziły do rekonstrukcji gabinetu. Program min. Marchandea spotkał się z jak najdalej idącymi sprzeciwami większości ministrów tak że minister finansów ostatecznie zrezygnował ze swego stanowiska.

go nad Ebre. Za trumną postępowali ministrowie Alvarez del Vayo, Garcia, b. minister Urujo, przedstawiciele rządu Euzkadi i wszystkich partii i organizacji politycznych.

Fakt ten ma swoją głęboką wymowę. Oznacza on całkowitą przegraną wpływów komunistycznych. Jest jednocześnie widomym świadectwem pragnienia pokoju i zgody z wczorajszymi wrogami. Może się też stać hasłem pogodzenia obu Hiszpanii w cieniu krzyża, który jest znakiem przebaczenia.

Ażebym rezygnacja ta nie pociągnęła za sobą dalszych komplikacji politycznych premier Daladier rozwiązał ją w ten sposób, że przeprowadził tylko przesunięcie w łonie gabinetu. Marchandea objął tekę sprawiedliwości, oddając tekę ministra finansów dotychczasowemu ministrowi sprawiedliwości Reynaud, który już piastował raz tę tekę przed 8 laty.

Zmiana ta wywołała dość duże

wrażenie w kołach politycznych. Aczkolwiek bowiem liczone się z ewentualnością pewnej rekonstrukcji gabinetu nie spodziewano się jednak, że przyjdzie ona tak szybko i nastąpi na skutek tak daleko idącej rozbieżności zdań w łonie gabinetu.

Min. Reynaud, który uchodzi za jednego z najwybitniejszych znawców spraw finansowych, obciążony był do pewnego stopnia opinią zwolennika dewaluacji, jaką posiadał z dawnych czasów, kiedy to przed dwoma laty występował otwarcie na rzecz obniżenia paritetu.

Pierwszym też wystąpieniem nowego ministra finansów Reynaud było udzielenie przedstawicieli prasy oświadczenia, które ma zapobiec pojawieniu się ew. pogłosek o dewaluacji. Min. Reynaud podkreślił, że w swoim czasie był rzeczywiście zwolennikiem dewaluacji ponieważ uważał ówczesny poziom cen we Francji za byłby wysoki w porównaniu z zagranicą. Ten wzgląd obecnie — zdaniem ministra — więcej nie istnieje i dlatego też z równą stanowczością z jaką opowiadał się za dewaluacją, stwierdza dziś, że naprawa sytuacji gospodarczej i finansowej nie jest zagadnieniem monetarnym, lecz musi być rozwiązana na drodze gospodarczej i finansowej. Minister oświadczył, że zażądał 5 dniowego terminu na ustalenie bilansu obecnej sytuacji i że dopiero potem przystąpi do działania.

Obecna zmiana wewnętrzna gabinetu oznacza zatem odroczenie sprawy dekretów gospodarczych i finansowych do ostatecznego terminu dla pełnomocnictw, to znaczy do połowy listopada.

W kołach parlamentarnych podkreślają, że min. Marchandea był zdecydowanym zwolennikiem klasycznych metod polityki finansowej i gospodarczej i że jego projekty napotykały na sprzeciw ponieważ nie dawały gwarancji, że spowodują głębszą naprawę sytuacji. Min. Reynaud jest znany jako zwolennik koncepcji głębiej sięgających, odważnych i dalej idących.

Vandervelde przeciw polityce rządu Spaaka

BRUKSELA. — W tutejszych kołach politycznych liczą się z możliwością, że Vandervelde na kongresie partii socjaldemokratycznej, który ma się odbyć w najbliższym czasie, zrzeknie się godności przewodniczącego partii. Przyczyną decyzji Vanderveldego ma być stanowisko partii socjaldemokratycznej, aprobującej postanowienie min. Spaaka wysłania do Burgos oficjalnego reprezentanta Belgii.

Egipt w radosnym oczekiwaniu na potomka w rodzinie królewskiej

KAIRO. — Wszelkie przygotowania do spodziewanego już w najbliższych dniach radosnego wydarzenia w rodzinie królewskiej zostały zakończone. Rząd uchwalił rozdać ubogim rodzinom 10.000 kompletów bielizny i ubrań dziecięcych. Uczony i sławny wróżbita Al-jal-Assiuti zapowiada, że królowa powiódzie dziećmi pić żeńskiej.